HERŞEYİN FAŞ OLDUĞU ZAMAN ÂHİRZAMAN

Asrımızdaki çıkışlar 3. asra benzemektedir.Gayrı müslimlerin islamiyete girişleri,eski tüm bilgi ve birikimleriyle beraber olmaktadır.Zamanımızda da hakeza.Tüm eski ve zayıf görüşlerle beraber,doğru ve yanlışların tüm birikimleri ortaya dökülmektedir.

İslamiyet en karışık dönem olan işte bu 3. asırda parlamış ve patlak vermiştir.Kimi hadislerin,kimi fıkıh,tefsir,kelam ,kimi de dinin tasavvuf gibi yaşayış,itikad,ibadetlerin muhafaza ve müesseseleşmesine gidilmiştir.Zamanımızda da herşey ve herkes artık netleşecek,birbirinden ayrılıp hükme bağlanacaktır.

Ahirzaman midesindeki bulunanları tamamen kusma ve boşaltma yoluna gitmekte,insanlarda kurtlarını ortaya dökmektedir.Menfilikler çoklukla zuhur ederken,müsbet tarzlarda en mükemmel şekliyle tezahür etmektedir.

Dini,ilmihali,kelamı değiştirip,zamanımıza uyduralım derken,batıdan dilimize giren kelimelerle izah ederek kısır bırakmaktayız.Referans,Format vs.

Cumhuriyet döneminde din;geçmişten gelen dinin dağıtılması sonucunda farklılıklar,tarikatlar çıkmış,menfiliklere yol açmıştır.Din çeşmesi kapatılınca herkesin kendi vüs’ati ve imkanınca açılan kuyulara etraftan sızmalar neticesinde farklı tatlarda sular ortaya çıkmıştır.Tatların farklılığı kaynağın değil,sızma ve kanalların farklılığından kaynaklanmaktadır.Devlet bir yandan dini başı boş bırakırken,bir yandan da kontrol altına almaya çalışmaktadır.

Bu konuda Bediüzzaman hazretleri şöyle özetler:

“Zaman-ı Sahabede Benî İsrail ve Nasara ülemalarından çoğu İslâmiyete girdiler. Eski malûmatları dahi onlarla beraber müslüman oldu. Bazı hilaf-ı vaki' malûmat-ı sâbıkaları, İslâmiyetin malı olarak tevehhüm edildi.”[1]

Nitekim;” İbn-i Abbas gençliğinde İsrailiyata, bazı hakaikin tezahürü için hikâyet tarîkiyle bir derece atf-ı nazar eylemiştir.”[2]

“Belki hikâyatın bakırları ve İsrailiyatın müzahrefatı ve teşbihatın mümevvehatı elmas-ı akidede, cevher-i şeriatta, dürer-i ahkâmda idhal etmek; kıymetini daha ziyade tenzil ve müteharri-i hakikat olan müşterisini daha ziyade tenfir ve pişman eder.”[3]

“İsrailiyatın bir taifesi ve hikmet-i Yunaniyenin bir kısmı, daire-i İslâmiyet'e duhûl etmeleriyle, din süsüyle görünerek, efkârı ihtilâle verdiler. Şöyle ki:

"O necib kavm-i Arab, zaman-ı cahiliyette bir ümmet-i ümmiye idi. Vaktaki içlerinden hak tecelli edip istidad-ı hissiyatları uyandı da meydanda yol açan din-i mübini gördüklerinden umum rağabat ve meyilleri, yalnız dinin marifetine inhisar eylediler. Fakat kâinata olan nazarları teşrihat-ı hikemiye nazarıyla değil, belki istitraden yalnız istidlal için idi. Onların o hassas zevk-i

tabiîlerine ilham eden, yalnız onların fıtratlarına münasib olan geniş ve ulvî muhitleri; ve safi ve müstaid olan

fıtrat-ı asliyeleri talim ve terbiye eden yalnız Kur'an idi. Bundan sonra kavm-i Arab sair akvamı bel'ettiği gibi, milel-i sairenin malûmatları dahi müslüman olmaya başladığından, muharrefe olan İsrailiyat ise Vehb, Kâ'b gibi ülema-i ehl-i kitabın İslâmiyetlerinin cihetiyle Arabların hazain-i hayalâtına bir mecra ve menfez bularak o efkâr-ı safiyeye karıştılar. Hem sonra da ihtiram dahi gördüler. Zira ülema-i ehl-i kitabdan İslâmiyet'e gelenler, İslâmiyet şerefiyle gayet celalet ve tekemmül ettiklerinden, malûmat-ı müzahrefe-i sâbıkaları makbule ve müselleme gibi oldular, reddedilmedi. Çünki İslâmiyet'in usûlüne müsadim olmadığından, hikâyat gibi rivayet olunur iken, ehemmiyetsizliği için tenkidsiz dinlenirler idi. Fakat hayfâ! Sonra hak olarak kabul edildiler, çok şübeh ve şükûkata sebebiyet verdiler.

Hem de vaktaki şu İsrailiyat, Kitab ve Sünnet'in bazı îmaatlarına merci ve bazı mefahimlerine bir münasebetle me'haz olabilirler idi. Fakat âyât ve hadîsin manaları değil. Belki faraza doğru olsalar idi, mâsadak ve efradından olmaları mümkün olduğundan; sû'-i ihtiyarlarıyla başka bir me'hazı bulmayan veya atf-ı nazar etmeyen zahirperestler, bazı âyât ve ehadîsi o hikâyat-ı İsrailiyeye tatbik ederek tefsir eylediler. Halbuki Kur'anı tefsir edecek, yine Kur'an ve hadîs-i sahihtir. Yoksa ahkâmı mensuh olduğu gibi, kısası dahi muharrefe olan İncil ve Tevrat değildir. Evet mâsadak ile mana ayrıdırlar. Halbuki mâsadak olmaya mümkün olan şey, mana yerine ikame olundu. Çok da imkânat vukuata karıştırıldı.

Hem de vakta hikmet-i Yunaniyeyi müslüman etmek için Me'mun'un asrında tercüme olundu. Fakat pek çok esatîr ve hurafatın menbaından çıkan o hikmet, bir derece müteaffine olduğundan safiye olan efkâr-ı Arabın içlerine tedahül ettiğinden, bir derece efkârları karıştırdığı gibi tahkikten taklide bir yol açtı.

Hem de âb-ı hayat olan İslâmiyetten kariha-i fıtriyeleriyle istinbat etmeye kabil iken, o hikmetin telemmüzüne tenezzül ettiler. Evet nasılki ihtilat-ı a'cam ile kelâm-ı Mudarî'nin melekesi fesada yüz tutmakla, muhakkikîn-i ülema o melekeyi muhafaza etmek için, ulûm-u Arabiyenin kavaidini tedvin ettiler. Öyle de şu hikmet ve İsrailiyat dahi daire-i İslâmiyete duhûlleriyle beraber, bazı nekkad-ı muhakkikîn-i İslâm temyiz ve tasfiyelerine teşebbüs ettiler. Fakat hayfa!. tamamıyla muvaffak olamadılar. İş bu kadar da kalmadı. Çünki tefsir-i Kur'an'a sarf-ı himmet edildiği vakit, bazı ehl-i zahir Kur'anın nakliyatını bazı İsrailiyata tatbik ve bir kısım akliyatını dahi hikmet-i mezbureye tevfik ettiler. Çünki gördüler ki, Kur'an makul ve menkule müştemildir. Hadîs de öyle... Sonra kitab ve sünnetin bazı nakliyat-ı sadıkalarıyla ve bazı muharref İsrailiyatın ortasında bir mutabakat ve münasebet istinbat ettiler.

Hem de hakikî olan akliyatlarıyla mevhum ve mümevveh olan şu hikmet arasında bir müşabehet ve muvafakat tevehhüm eylediklerinden, şu mutabakat ve müşabeheti kitab ve sünnetin manalarına tefsir ve maksadlarına beyan zannedip hükmeylediler.

.....

Elhasıl: İfrat gibi tefrit de muzırdır, belki daha ziyade. Fakat ifrat, tefrite sebeb olduğundan daha kabahatlidir. Evet ifrat ile müsamahanın kapısı açıldı. Çürük şeyler o hakaik-i âliyeye

karıştığından; ehl-i tefrit ile insafsız olan ehl-i tenkid, gayet haksızlık olarak şu çürük şeylerin yüzer misline olan hakaik-i âliye içinde gördüklerinden ürktüler, nefret ettiler. Hâşâ.. lekedar ve kıymetsiz zannettiler. Acaba defineye hariçten girmiş bir silik para bulunsa veyahut bir bostanda başka yerden düşmüş olan çürük ve acı bir elma görünse, hak ve insaf mıdır ki; umum defineyi kalp ve umum elmaları acı zannedip vazgeçmekle lekedar edilsin...”[4]

“Biz İsrailiyatı usûlüne ve hikâyatı akaidine ve mecazatı hakaikine karıştırarak kıymetini takdir edemedik. O da ceza olarak bizi dünyada te'dib için zillet ve sefalet içinde bıraktı. Bizi kurtaracak yine onun merhametidir.”[5]

Nitekim Sevr ve Hut ile ilgili hadisde bunu görmekteyiz.” Muhaddislerin bir kısmı, İsrailiyattan alınma ve eskiden beri nakledilen hurafevari hikâyelere bu hadîsi tatbik etmişler.”[6]

Bunun içinde yapılması gereken;” İslâmiyeti, onu paslandıran hikâyat ve İsrailiyat ve taassubat-ı bârideden kurtarmak.”tır.[7]

Bununla beraber eğer hangi asırda gelmem gerektiği ile karşı karşıya kalsaydım;asrı saadet hariç,ya üçüncü yada son asır olan bu asırda gelmeyi arzu ederdim.Zira her iki asırda islâmın şekillenmesi veya netleşmesini temin edip,zenginleşmesine sebeb olan asırdır.

Bu konularla ilgili olarak Allah rasulü şöyle buyururlar:

-Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:"Dikkat edin! Bana "Kitâb" verildi. Onunla beraber, "bir o kadar daha" verildi.

Dikkat edin! Karnı tok bir adamın, sedirinin üstüne oturup, şöyle demesi yakındır:"Aramızda Allahın kitabı vardır. Onun içinde helâl olarak bulduğumuzu helâl sayar, haram olarak gördüğümüzü de haram sayarız."

Oysa, Allah Resûlünün haram kıldığı şey de, Allahın haram kıldığı şey gibidir."[8]

-Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:"Siz, sizden önceki insanların yollarına mutlaka karış karış, adım adım uyacaksınız, hatta onlar kertenkele deliğine girseler bile, siz de onlara uyup, o deliğe gireceksiniz."[9]

-Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:"Ahirzamanda, din yoluyla dünyalık elde etmek isteyen bir takım adamlar ortaya çıkacak. insanlara şirin görünmek için koyun postuna bürünecekler. Dilleri baldan tatlı, fakat kalbleri kurt kalbi olacaktır."[10]

-Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:"Nefsim kudret elinde olan Allaha yemin ederim ki, Meryemoğlu isanın adalet sahibi olarak inmesi yakındır. O inecek, haçı kıracak, domuzu öldürecek, cizye vergisini kaldıracak, mal da o kadar çoğalacak ki, kendisine verilmek istenen kimse onu kabul etmeyecek."[11]

-Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:"Ömrüm uzarsa isa ile buluşmak isterim. Şâyet ömrüm yetmezse, içinizden kim onunla buluşursa, benden selâm söylesin."[12]

-Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:"Batılılar, kıyamet kopuncaya kadar hak üzere galip olmayacaktır."[13]

-Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:"Ümmetim yağmur gibidir, sonu mu, yoksa başlangıcı mı hayırlıdır, bilinmez. Evveli ben, ortası Mehdi ve sonu Mesih olan bir ümmet, asla helâk olmaz."[14]

Risale-i Nur'da Bediüzzaman İsa ve İsevilik konusunda özetle şöyle der:

Hz.İsa babasız olarak doğmuş,[15]Allah'ın peygamberi ve kelimesi,[16]bir Ruh ve kul olarak ,[17]İmran ailesinden [18],Meryem'in oğlu olarak İsrailoğullarına gönderilmiş,[19]bir peygamberdir.

Kendisine İncil verilmiş,[20]samimi olan havarileri ile dinini yaymıştır.[21]Bunlarında 12 kişi olduğu ifade edilir.

Her ne kadar Yahudiler tarafından öldürmeye teşebbüs edildiği,öldürüldüğü veya çarmıha gerildiği ifade edilse de,[22]Hz.isa kesinlikle öldürülmemiş,göğe yükseltilmiş olup,[23] ahirzamanda tekrar yer yüzüne inecektir.[24]

Hz.isa maddi vücuduyla yer yüzüne ineceğini hatta en uzak yerde de olsa Cenâb-ı hakka onu getirmenin kolay olacağını Bediüzzaman ifade eder.Öyle ki İslam alimleri Hz.İsa'nın Hanefi mezhebine göre,İslam hukukuna göre amel edeceğini bildirmişlerdir.

Ümmetini Allah'ın birliğine çağıran Hz.İsa'nın vefatından sonra,bugünkü hristiyanlıkta ise üç ilah inancı vardır.[25]

Hz.İsa 30 yaşında peygamber olmuş,33 yaşında göğe çekilmiştir.Ümmetinin içerisinde peygamber olarak kaldığı süre üç yıldır.Ulül azim peygamberlerdendir.

Ebu Hureyre'den (R.A.) Peygamber (A.S.M.) şöyle buyurdu:

□□□□□□□ □□□□ □ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□ □□□□ □□□□ □□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□ □ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□ □□□ □□□□□ □□ □□□ □□□□□ □□□□ □ □□□□□□ □□□ □ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ :□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□ □□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□

"Nefsimi kudret elinde tutan Zat'a yemin ederim ki; Meryem'in oğlu İsa (A.S.)'ın adil bir hakim olarak aranıza inmesi yaklaşmıştır. İnecek ve haçı kıracak, domuzu öldürecek, cizyeyi kaldırıp İslam'dan başka bir şeyi kabul etmeyecektir. Mal kimsenin kabul etmeyeceği kadar bollaşacak, bir tek secde dünya ve dünyadaki bütün şeylerden daha hayırlı olacaktır. Bunu rivayet ettikten sonra Ebu Hureyre (R.A.) isterseniz; □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□

ayetini okuyun dedi”.”Kendilerine kitap verilenlerden,ölümünden önce O’na iman etmeyecek tek bir kimse yoktur.Kıyamet gününde de o,onların aleyhine şahid olacaktır.”[26]

Âyet-i Kerîmesi, bütün fitne ve fesadın menbaının haham ve papalar olduğuna işaret etmektedir. Hem, bu haham ve papalar zahiren siyasetsiz göründükleri halde dünyanın bütün siyasetlerini karıştıran yine onlardır. Çünkü Yahudilerin “Protokolat” adlı siyasi kitaplarında belirtildiği gibi, bütün dünyayı idare eden 300 kişiden mürekkep gizli bir Yahudi hükûmeti vardır. Onların başında da devamlı bir haham vardır ki o ölünce yerine diğer bir haham seçilir. Bütün dünyadaki ifsadatın menbaı bu gizli hükûmet ve bunun başındaki hahamdır. Hem Fransız ihtilal-i kebiri, hem Rusya’daki koministlik inkılabı, hem de 1. ve 2. cihan harbleri bütün dünyayı idare eden o gizli hükümet ve başındaki hahamdan kaynaklandığı gibi, zamanımızda vuku bulan bütün harbler de yine onlardan kaynaklanmaktadır. Şu andaki bütün hristiyan papaları da gizlice o hahama bağlıdır ve onun tasarrufu altındadırlar. O haham ise bütün bu hristiyan papalarının dizginini elinde tutmakla, onları yoldan çıkararak her türlü ifsadatında kullanmaktadır.”[27]

“Denildi ki: Hz. İsa’nın göğe çekilmesinden seksen sene sonraya kadar hristiyanlar İslam dini üzerine idiler. Kıbleye (Kudüs) doğru namaz kılıyorlar, Ramazan orucunu tutuyarlardı. Bu, onlarla yahudiler arasındaki harbe kadar devam etti. Yahudilerin bir kumandanı vardı, çok cesur idi. Ona “BOLİS (Pavlos)” deniliyordu. İsa’nın ashabından çok kişi öldürdü. Bolis yahudilere dedi ki:

“Eğer İsa hak ise, peygamber ise onunla beraber olanlar da haktır. Biz ise onları vurduk, öldürdük. Bizim yerimiz Cehennem’dir. Biz zarar ederiz. Onlar Cennet’e, biz ise Cehennem’e gireceğiz. Onlara (İsevilere) hile yapıp saptıracağım ve onları da Cehennem’e sokacağım.”

Bolis’in “İkab” adında bir atı vardı. Bolis hristiyanların yanına gitti, pişmanlığını dile getirdi, başına toprak saçtı, hristiyanlara dedi ki:

“Ben Bolis’im (Pavlos). Sizin düşmanınızım. Gökten bana bir ses geldi. Bana, -Senin tevben kabul olunmaz. Ancak hristiyan olursan kabul olunur- dedi.”

Bunun üzerine hristiyanlar onu (Bolis’i) kilisenin bir odasına koydular. Bir sene gece-gündüz orada kaldı ve hiç dışarı çıkmadı. İncil’i iyice öğrendi. Bir sene sonra kiliseden çıktı. Hristiyanlara dedi ki:“Bana gökten ses geldi, Allah bana tevben kabul oldu dedi.” Hristiyanlar onu tasdik etti ve onu sevdiler. (Bolis onların reisi oldu) Sonra Beyt-ul Makdis’e geçti. “NASTURA” denilen birini onlara halife yaptı. Nastura’ya sır verdi (bir şey öğretti), dedi ki “İsa ilahdır (Meryem oğlu İsa ilahdır).” Sonra Rumlara döndü, onlara “İsa’nın bir ilahlık, bir de insaniyet yönü vardır” diye bildirdi. Sonra “YAKUB” denilen bir adama sır verdi (öğretti) ki “İsa insan değildir ki insan olsun, cisim değildir ki cisim olsun. O Allah’ın oğludur.” dedi. Başka bir adam çağırdı, onun ismi de “MELİK” idi. Ona da “Allah ölmez ki İsa da ölsün” dedi. Bu üç adamı ayrı ayrı çağırıp görüştü ve bu sırları verdi. Onlara ayrı ayrı, “Siz benim sırdaşımsınız. Ben İsa ile görüştüm. Benden razı oldu” dedi. Sonra yine onlara ayrı ayrı “kendimi yarın keseceğim, kurban edeceğim” dedi. Sonra mezbeheye (kurban kesimi yapılan yer) girdi ve kendini kesti. Bolis’in kendini kesmesinin üçüncü gününde bu üç kişi halkı kendi fikirlerine çağırdı. Onlara (bu üç kişiye) ayrı ayrı taifeler tabi oldu. Bu taifeler bu güne kadar birbirlerini öldürdüler, ihtilaf ettiler. Bu şekilde hristiyanlar üç

fırkaya ayrıldılar. Onların şirke girmesine bu BOLİS denen adam sebeb oldu. –Allahu A'lem-"[28]

"Mısır Meliki Mukavkis dedi ki: Ey Nasara dininin salikleri! Müslümanların kitabı olan Kur'an'da ne varsa kitabınız olan İncil'de de aynısı vardır. "Bolis" adındaki kişi sizi dalalete götürdü, sizi İsa'nın dininden uzaklaştırdı ve şeriatınızı değiştirdi. Ve sizi, size layık olmayan isimle isimlendirdi (Yani İncil'de isminiz İslam iken, onu değiştirdi Nasara yaptı). Ve sizi hak yoldan saptırdı. Ve daha önce size haram olan herşeyi helal kıldı. Peygamberiniz İsa'nın size dediğini bırakıp Bolis'i (Pavlos'u) dinlemeniz safsatanın ta kendisi ve körlüğünüzün de delildir. Allah'ın Meryem oğlu İsa'ya vahyetmediği şeyleri, Meryem oğlu İsa, Allah'a iftira edip nasıl aksini söyler? Bolis (Pavlos), Hz. İsa'ya iftira ederek; "Allah, domuz eti yemeği ve her türlü günahları işlemeyi helal kılmıştır" diye Allah'a iftira ederek size söylemiştir. Siz de Bolis'in emrini dinlediniz ama İncil ile İsa'yı dinlemediniz. Haşa İsa, domuz eti yemeyi ve günahları işlemeyi helal kılmaz, kendi dininin adını İslam'dan başka bir adla adlandırmaz. Melik Mukavkis devamen dedi ki: Bütün peygamberler Hz. Muhammed'in (S.A.V.) getirdiği şeriat üzere gelmişlerdir. Yani ma'rufu emir ve münkeri nehyetmişlerdir."[29]

Kur'an-da ehli kitabla ilgili olarak umumi hükümde bulunulmamaktadır.Hep hususi olarak içlerinde beyinsiz,alaya alan ve inkar edenler diye tahsis edilmiş,bazılar diye zikredilmiştir.Hükümler mutlak değil mukayyed,umumi değil hususidir.

Bu konuda Bediüzzaman eserlerinde özetle şöyle bahsetmektedir:

"Âhirzamanda Hazret-i İsa Aleyhisselâm gelecek, Şeriat-ı Muhammediye (A.S.M.) ile amel edecek mealindeki hadîsin sırrı şudur ki: Âhirzamanda felsefe-i tabiiyenin verdiği cereyan-ı küfrîye ve inkâr-ı uluhiyete karşı İsevîlik dini tasaffi ederek ve hurafattan tecerrüd edip İslâmiyete inkılab edeceği bir sırada, nasılki İsevîlik şahs-ı manevîsi, vahy-i semavî kılıncıyla o müdhiş dinsizliğin şahs-ı manevîsini öldürür; öyle de Hazret-i İsa Aleyhisselâm, İsevîlik şahs-ı manevîsini temsil ederek, dinsizliğin şahs-ı manevîsini temsil eden Deccal'ı öldürür.. yani inkâr-ı uluhiyet fikrini öldürecek."[30]

İşte böyle bir sırada, o cereyan pek kuvvetli göründüğü bir zamanda, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın şahsiyet-i maneviyesinden ibaret olan hakikî İsevîlik dini zuhur edecek, yani rahmet-i İlahiyenin semasından nüzul edecek; hâl-i hazır Hristiyanlık dini o hakikata karşı tasaffi edecek, hurafattan ve tahrifattan sıyrılacak, hakaik-i İslâmiye ile birleşecek; manen Hristiyanlık bir nevi İslâmiyete inkılab edecektir. Ve Kur'ana iktida ederek, o İsevîlik şahs-ı manevîsi tâbi' ve İslâmiyet metbu' makamında kalacak; din-i hak bu iltihak neticesinde azîm bir kuvvet bulacaktır. Dinsizlik cereyanına karşı ayrı ayrı iken mağlub olan İsevîlik ve İslâmiyet ittihad neticesinde, dinsizlik cereyanına galebe edip dağıtacak istidadında iken; âlem-i semavatta cism-i beşerîsiyle bulunan şahs-ı İsa Aleyhisselâm, o din-i hak cereyanının başına geçeceğini, bir Muhbir-i Sadık, bir Kadir-i Külli Şey'in va'dine istinad ederek haber vermiştir. Madem haber vermiş, haktır; madem Kadir-i Külli Şey' va'detmiş, elbette yapacaktır. Evet her vakit semavattan melaikeleri yere gönderen ve bazı vakitte insan suretine vaz'eden (Hazret-i Cibril'in "Dıhye" suretine girmesi gibi) ve ruhanîleri âlem-i ervahtan gönderip beşer suretine temessül ettiren, hattâ ölmüş evliyaların çoklarının ervahlarını cesed-i misaliyle dünyaya gönderen bir Hakîm-i Zülcelal, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ı, İsa dinine ait en mühim bir hüsn-ü hâtimesi için, değil sema-i

dünyada cesediyle bulunan ve hayatta olan Hazret-i İsa, belki âlem-i âhiretin en uzak köşesine gitseydi ve hakikaten ölseydi, yine şöyle bir netice-i azîme için ona yeniden cesed giydirip dünyaya göndermek, o Hakîm'in hikmetinden uzak değil.. belki onun hikmeti öyle iktiza ettiği için va'detmiş ve va'dettiği için elbette gönderecek.”[31]

“Hem Firengistan diyarı, Hristiyan şevketi dairesidir.”[32]

“Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın bir mu'cizesine dair:

¬yÁV7!ö¬–²)¬@¬"ö|«#²Y«W²7!ö|¬[²&-!«:ö«‹«I²"«►²!«:ö«y«W²6«►²!öÎ›¬I²"-!«:

“Allah’ın izni ile anadan doğma körü ve abrası iyileştireceğim,ölüleri dirilteceğim.”[33]

Kur'an, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın nasıl ahlâk-ı ulviyesine ittibaa beşeri sarihan teşvik eder.”

“İsa Aleyhisselâm, sair esma ile beraber Kadîr ismi onda daha galibdir.”[34]

“Ehl-i Teslis'in İsa Aleyhisselâm'a muhabbetleri faidesizdir.[35]

“Üçüncü Tabaka-i Hayat: Hazret-i İdris ve İsa Aleyhimesselâm'ın tabaka-i hayatlarıdır ki, beşeriyet levazımatından tecerrüd ile, melek hayatı gibi bir hayata girerek nuranî bir letafet kesbeder. Âdeta beden-i misalî letafetinde ve cesed-i necmî nuraniyetinde olan cism-i dünyevîleriyle semavatta bulunurlar.”[36]

“Hazret-i İsa Aleyhisselâm geldiği vakit, herkes onun hakikî İsa olduğunu bilmek lâzım değildir. Onun mukarreb ve havassı, nur-u iman ile onu tanır. Yoksa bedahet derecesinde herkes onu tanımayacaktır.”[37]

“Hem pek çok Yahudi üleması ve Nasara üleması, ikrar ve itiraf etmişler ki: "Kitablarımızda Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm'ın evsafı yazılıdır." Evet gayr-ı müslim olarak başta meşhur Rum Meliklerinden Hirakl itiraf etmiş, demiş ki: "Evet İsa Aleyhisselâm, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'dan haber veriyor."[38]

“İncil'in bir yerinde, İsa Aleyhisselâm demiş: "Ben gideceğim; tâ dünyanın reisi gelsin."

...Demek İsa Aleyhisselâm, çok defa Ahmed Aleyhissalâtü Vesselâm'dan beşaret veriyor.”[39]

“Din-i İsevî'de yalnız esasat-ı diniye Hazret-i İsa Aleyhisselâm'dan alındı. Hayat-ı içtimaiyeye ve füruat-ı şer'iyeye dair ekser ahkâmlar, Havariyyun ve sair rüesa-yı ruhaniye tarafından teşkil edildi. Kısm-ı a'zamı, kütüb-ü sâbıka-i mukaddeseden alındı. Hazret-i İsa Aleyhisselâm, dünyaca hâkim ve sultan olmadığından ve kavanin-i umumiye-i içtimaiyeye merci' olmadığından; esasat-ı diniyesi, hariçten bir libas giydirilmiş gibi, şeriat-ı Hristiyaniye namına örfî kanunlar, medenî düsturlar alınmış, başka bir suret verilmiş. Bu suret tebdil edilse, o libas değiştirilse, yine Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın esas dini bâki kalabilir. Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ı inkâr ve tekzib çıkmaz. “[40]

“Şimdiki Hristiyanlık dini ise; "Velediyet Akidesi"ni kabul ettiği için vesait ve esbaba tesir-i hakikî verir. Din namına enaniyeti kırmaz, belki Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın bir mukaddes vekili diye o enaniyete bir kudsiyet verir. Onun için, dünyaca en büyük makam işgal eden Hristiyan havasları, tam dindar olabilirler. Hattâ Amerika'nın esbak Reis-i Cumhuru Wilson ve İngiliz'in esbak Reis-i Vükelası Loid George gibi çoklar var ki, mutaassıb birer papaz hükmünde dindar oldular. Müslümanlarda ise öyle makamlara girenler, nâdiren tam dindar ve salabetli kalırlar. Çünki gururu ve enaniyeti bırakamıyorlar. Takva-yı hakikî ise, gurur ve enaniyetle içtima edemiyor.”[41]

“Hem âlem-i insaniyette inkâr-ı uluhiyet niyetiyle medeniyet ve mukaddesat-ı beşeriyeyi zîr ü zeber eden Deccal komitesini, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın din-i hakikîsini İslâmiyetin hakikatıyla birleştirmeye çalışan hamiyetkâr ve fedakâr bir İsevî cemaatı namı altında ve "Müslüman İsevîleri" ünvanına lâyık bir cem'iyet, o Deccal komitesini, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın riyaseti altında öldürecek ve dağıtacak; beşeri, inkâr-ı uluhiyetten kurtaracak.”[42]

“Rivayetlerde Hazret-i İsa Aleyhisselâm'a "Mesih" namı verildiği gibi her iki Deccal'a dahi "Mesih" namı verilmiş ve bütün rivayetlerde

¬Ä@Å%ÅG7!ö¬d[¬K«W²7!ö¬^«X²B¬4ö²w¬8ö¬Ä@Å%ÅG7!ö¬d[¬K«W²7!ö¬^«X²B¬4ö²w¬8öden ilmiş. Bunun hikmeti ve tevili nedir?

Elcevab: Allahu a'lem bunun hikmeti şudur ki: Nasılki emr-i İlahî ile İsa Aleyhisselâm, şeriat-ı Museviyede bir kısım ağır tekâlifi kaldırıp şarab gibi bazı müştehiyatı helâl etmiş. Aynen öyle de; Büyük Deccal, şeytanın iğvası ve hükmü ile şeriat-ı İseviyenin ahkâmını kaldırıp Hristiyanların hayat-ı içtimaiyelerini idare eden rabıtaları bozarak, anarşistliğe ve Ye'cüc ve Me'cüc'e zemin hazır eder. Ve İslâm Deccalı olan Süfyan dahi, şeriat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) ebedî bir kısım ahkâmını nefis ve şeytanın desiseleri ile kaldırmağa çalışarak hayat-ı beşeriyenin maddî ve manevî rabıtalarını bozarak, serkeş ve sarhoş ve sersem nefisleri başıboş bırakarak, hürmet ve merhamet gibi nurani zincirleri çözer; hevesat-ı müteaffine bataklığında, birbirine saldırmak için cebrî bir serbestiyet ve ayn-ı istibdad bir hürriyet vermek ile dehşetli bir anarşistliğe meydan açar ki, o vakit o insanlar gayet şiddetli bir istibdaddan başka zabt altına alınamaz.”[43]

İsa aleyhisselam 33 yaşında iken göğe çekildi.[44]

“Hadîs-i sahihle, âhirzamanda İsevîlerin hakikî dindarları ehl-i Kur'an ile ittifak edip, müşterek düşmanları olan zındıkaya karşı dayanacakları gibi; şu zamanda dahi ehl-i diyanet ve ehl-i hakikat, değil yalnız dindaşı, meslekdaşı, kardeşi olanlarla samimî ittifak etmek, belki Hristiyanların hakikî dindar ruhanîleri ile dahi, medar-ı ihtilaf noktaları muvakkaten medar-ı münakaşa ve niza' etmeyerek müşterek düşmanları olan mütecaviz dinsizlere karşı ittifaka muhtaçtırlar. “[45]

"Misyonerler ve Hristiyan ruhanîleri, hem Nurcular, çok dikkat etmeleri elzemdir. Çünki her halde şimal cereyanı; İslâm ve İsevî dininin hücumuna karşı kendini müdafaa etmek fikriyle, İslâm ve misyonerlerin ittifaklarını bozmaya çalışacak. Tabaka-i avama müsaadekâr ve vücub-u zekat ve hurmet-i riba ile, burjuvaları avamın yardımına davet etmesi ve zulümden çekmesi

cihetinde müslümanları aldatıp, onlara bir imtiyaz verip, bir kısmını kendi tarafına çekebilir."[46]

“Bir İsevî müslüman olsa, İsa Aleyhisselâm'ı daha ziyade sever.”[47]

“O zâtın (Mehdinin)üçüncü vazifesi, Hilâfet-i İslâmiyeyi İttihad-ı İslâma bina ederek, İsevî ruhanîleriyle ittifak edip Dîn-i İslâma hizmet etmektir. Bu vazife, pek büyük bir saltanat ve kuvvet ve milyonlar fedakârlarla tatbik edilebilir.”[48]

İsa (AS) ve İncil ile ilgili olarak:” Yetmişbirinci bâbında, (Ben kimsenin günahını affedemem. Ancak Allah günahları affeder.)

Yetmişikinci bâbında ise, (Ben bu dünyaya, cenâb-ı Hakkın dünyaya selâmet getirecek olanResûlünün yolunu hazırlamak için geldim. Fakat sizler dikkat ediniz! O gelinciye kadar sakın aldatılmayasınız. Çünkü benim sözlerimi alıp benim İncîlimi bozacak birçok yalancı peygamberler zuhûr edecektir), dedi. O zaman Andreasın, geleceğini söylediğin bu Resûl hakkında bize bazı işaretler söyle ki Onu bilelim suâline karşı, (Bu Resûl sizin zamanınızda gelmeyecektir. Sizden birkaç yıl sonra, benim İncîlim tahrîf edilmiş olacağı ve hakîkî inananların 30 kişi kadar kalacağı bir zamanda gelecektir. İşte o zaman, cenâb-ı Hak insanlara acıyarak, elçisini gönderecektir. Onun başının üzerinde dâimâ beyaz bir bulut bulunacaktır. O çok kudretli olacak, putları kıracak, puta tapanları cezâlandıracaktır. Onun sâyesinde, insanlar Allahı tanıyacak ve Onu tâzîz edecek ve ben de hakîkî olarak tanınacağım. Benim insandan başka bir şey olduğumu söyliyenlerden intikam alacaktır) demektedir.

Doksanaltıncı bâbında ise, (Ruhumun huzurunda bulunduğu Allah hayydir, diridir. Allahü teâlâ babamız İbrâhîme, senin neslinden bütün insanları nîmetlendireceğim diye vaat etmiş ise de, O Mesîh [Resûl] ben değilim. Allahü teâlâ beni dünyadan çekip aldığı zaman, şeytan herkesi benim Allah veya Allahın oğlu olduğuma inandıracak. Bu lânetli fitneyi yeniden diriltecek. Sözlerim ve akîdem öylesine tahrîf edilecek ki, otuz kadar mümin ya kalacak, ya kalmıyacak. Bunun üzerine Allahü teâlâ insanlara merhamet ederek, her şeyi kendisi için yaratmış olduğu Resûlünü gönderecektir. Bu resûl güneyden gelecektir. Büyük kudret sahibi olacaktır. Putları kıracak, puta tapanları ortadan kaldıracak, şeytanın insanlar üzerindeki hâkimiyyetine son verecektir. Kendisi ile birlikte, Allahü teâlânın selâmeti de inanan insanlara ulaşacak ve kendisinin sözlerine inananlar, Allahü teâlânın türlü türlü nîmetlerine nâil olacaklardır) demektedir.

Doksanyedinci bâbında ise, (Söylediğin Mesîhin ismi nedir ve Onun gelişinin alâmetleri nelerdir?diye soran kâhine Îsâ şöyle dedi:Mesîhin (Resûlün) adı hayran olmaya değer güzelliktedir. Allahü teâlâ Onun ruhunu yarattığı zaman, Ona bu ismi verdi ve Onu semavî ihtişâmı içine koydu ve bekle ey Ahmed! Senin hâtırın için ben Cenneti, dünyayı ve birçok mahlûku yaratacağım. Bunları sana hediye ediyorum. Sana kıymet veren benden kıymet bulacak. Sana lânet eden [küfreden], tarafımdan lânet olunacaktır. Ben seni dünyaya, benim kurtarıcı Resûlüm olarak göndereceğim. Senin sözün sırf hakîkat olacaktır. Yer ve gök ortadan kalkabilir. Fakat, senin îmanın dâimâ sonsuz olacaktır, dedi. Onun mukaddes ismi Ahmeddir. Bunun üzerine Îsânın etrafında toplanmış olan halk, seslerini yükselterek, Ey Ahmed! Dünyayı kurtarmak için çabuk gel! diye bağırdılar) demektedir.

Yüzyirmisekizinci bâbında ise, (Kardeşlerim! Ben topraktan yaratılmış bir insanım. Sizin gibi toprak üzerinde yürüyorum. Günahlarınızı bilin ve tevbe edin! Kardeşlerim! Şeytan, Romalı askerlerin yardımı ile, size benim Allah olduğumu söyliyerek sizi aldatacak. Onların, sahte ve yalancı ilahlara kulluk ederek Allahın lânetine uğrayacaklarını görerek, onlara inanmayınız) demektedir.

Yüzotuzaltıncı bâbında, Cehennem hakkında izâhat verildikten sonra,Muhammed aleyhisselâmın kendi ümmetini Cehennemden nasıl kurtaracağı anlatılmaktadır.

Yüzaltmışüçüncü bâbında ise, (Havârîlerin, geleceğini söylediğin zat, kim olacak?suâline karşı, Îsâ aleyhisselâm, kalbinin bütün sevinci ile, Onun ismi Ahmeddir. O geldiği zaman, uzun müddet yağmur yağmasa bile, toprakta meyve ağaçları yetişecektir. Onun getirdiği Allahın rahmeti sâyesinde, insanlar Onun zamanında iyi şeyler yapmak fırsatını bulacaklar. Allahın rahmeti insanlar üzerine yağmur gibi yağacaktır, dedi) demektedir.

Îsâ aleyhisselâmın son günleri hakkında Barnabas İncîli şu mâlûmatı vermektedir: [Bâb 215-222] (Roma askerleri, Îsâ aleyhisselâmı yakalamak için evden içeri girdikleri zaman dört büyük melek Cebrâîl, İsrâfîl, Mikâîl ve Azrâîl, Allahü teâlânın emri ile Onu kucaklayıp pencereden çıkararak göğe kaldırdılar. Romalı askerler kendilerine kılavuzluk eden Yehûdâyı (Judas), sen Îsâsın! diye yakaladılar. Bütün inkârına, bağırıp çağırmasına, yalvarmasına rağmen sürükleye sürükleye hazırlanmış olan çarmığa götürüp astılar. Sonra Îsâ aleyhisselâm, annesi Meryem ve Havârilerine göründü. Meryeme, anne, görüyorsun ki, ben asılmadım. Benim yerime hâin Yehûdâ haça gerildi ve öldü. Şeytandan sakının! Çünkü o, dünyayı yanlış bilgi ile aldatmak için her şeyi yapacaktır. Gördüğünüz ve duyduğunuz şeyler için sizi şâhit yapıyorum dedi. Ondan sonra inananları koruması ve günahkârların nedâmet getirmesi için Allahü teâlâya duâ etti. Şâkirdlerine dönerek, Allahü teâlânın nîmeti ve rahmeti sizinle olsun dedi. Bundan sonra dört büyük melek onu şâkirdlerinin ve anasının gözü önünde tekrar semaya kaldırdılar.)”[49]

” (Amerikada neşrolunan AWAKE (Uyan!) mecmû'asının 8 Eylül 1957 tarihli nüshasında şöyle bir makâle çıktı:(Meğese Kitap-ı mukaddeste tamam 50. 000 hatâ varmış! Geçenlerde bir genç hıristiyan, KJV (Kral James Beyanı) olan Kitap-ı mukaddesten bir dâne satın almıştı. Tabî'î İncîli (Kitap-ı mukaddesi) Allah kelâmı olarak kabûl ettiğinden, içinde hiçbir hatâ bulunmadığını zannediyordu. Fakat eline geçen bir Look mecmû'asında (İncîl Hakkında Hakîkatler) ismindeki bir makâlede, 1133 [m. 1720] tarihinde kurulan bir dînî meclîsin Kral James tarafından hazırlatılan Kitap-ı mukaddeste 20. 000 hatâ bulunduğunu meydana çıkardığını okuyunca şaşırıp kaldı. Çok üzüldü. Bu mes'eleyi ruhanî arkadaşlarıyla görüştüğü zaman, onlar kendisine, (Bugünkü Kitap-ı mukaddeste, 20. 000 değil, 50. 000 hatâ vardır) demezler mi?Genç adam kendinden geçti. Şimdi bize soruyor: Allah aşkına söyleyin bana, bizim Allah kelâmı zannettiğimiz Tevrât ve İncîl, böyle hatâlarla dolu bir eser midir?”[50]

Asrımızdaki mantığı daha açık ifadeyle kendi düşünce ve mantığını esas alıp hüküm vermeye çalışan zevatlar;Hüseyin Atay,Süleyman Ateş,Yaşar Nuri öztürk,Ahmet Hulusi,Zekeriya Beyaz,Bayraktar Bayraklı..Selefi yolu takib etmeye çalışan Abdulaziz Bayındır,Muhammed Esed..

Bunlar ile ilgili olarak;

AHMET HULUSİ yazmış olduğu bir çok eserle,sadece muamelatın çerçevesinde değil,itikat sahasını da zorlamakta,yorumlarıyla güya mantığı esas almaya çalışırken dinin hüküm ve esaslarını inkar etmektedir.Yaptığı felsefeyle de islam felsefesinin dışında kalmaktadır.

M.Avni Özmansur 247 sayfalık"Kur'an-daki asıl islam bu"(Ahmet Hulusiye cevap.4) adlı kitabında bu sapık düşünceleri tahlil ve delil getirerek sıralamaktadır. Bunlar;İman, ibadet,ruh,cin,şeytan gibi konulardır.

Her yanlış düşüncenin her şeyi İle yanlış olması elbette düşünülemez.Yazdıklarından büyük tepki aldığına inanan A.Hulusi,bundan sonra köyüne geçip ve de göçüp orada hayatını sade olarak geçireceğini ifade eder.

Kuyuya attığı taş ve bulandırdığı sudan sonra...

"İslâm Dini'ni gerçekten samimiyetle benimsiyorsanız, geçmişin şartları içinde oluşmuş yorumları bir yana koyarak, Hz. Muhammed aleyhisselâmdan bize intikâl eden verileri günümüz şartları ve bilgileri ışığında yeniden değerlendirmeye alınız.

DİNDE REFORM OLMAZ!… Çünkü Din, "ebeden değişmez sünnetullah" üzerine bina olmuştur.

DİNİ ANLAMADA REFORM ise çağımızda zaten başlamıştır…

Ancak bu reform, çeşitli çevrelerde söylendiği şekliyle yani dine lokalize yaklaşımlarla asla gerçekleşmez!."(Ahmet Hulusi)

Acaba A.Hulusi yaptıklarıyla hangi guruba girmiş oluyor?Yoksa kuruntulu bir tevile mi giriyor?Zira kendisinin ki anlama da reform değil,anlamamada deform'dur.

Ahmet Hulusi,meselelere mantıklı oluştan ziyade akılcı yanaşmakta,aklının aldığını kabul etmektedir.Dinin şekilci yanını tüm hadislerde gördükten sonra bu konulara eğildiğini söyler.Bundan hareketle,rasulullah gibi giyinmek değil,örfe göre giyinmek sünnettir,der.

-Riyazet yaptığını ifade eder.Muğlak bir ifadesinde;Nebi gelmez,resul gelmez,diye bir şey Kur'an-da yoktur,ifadesinde bulunmuştur.

MUHAMMED ESED:Avusturyalı,Yahudi asıllı olup,dindar bir aileden gelme bir mühtedidir.1900'de doğmuş,1926'da müslüman olmuş,1992'de ölmüştür.İslâmî alanda bir çok eserler vermiştir.Araştırmacı,çoğunlukla ortadoğuda bulunmuş,hakkında bir çok makale yazılan bir yazar ve araştırmacıdır.

Belliki İbni Teymiyeden de etkilenmiş,tıpkı bir cihette,hocasını takib edip savunan İbni Kayyım Cevzi gibi,akılla çözmeye kalkışmıştır.Mesela;cennetin nimetlerinin sonsuzluğunu söylerken,cehennemin azabının sonsuz olmadığını,onlar gibi iddia etmektedir.

Tefsir tarz ve yöntemi olarak uygun görülen bu eser yani Meali hakkında" Gerçekten, tefsiri okuyan herkes, müfessirimizin; İbn Hazm, İbn Teymiyye, İbn Kayyim el-Cevziyye, Şevkâni, M. Abduh, M. Reşid Rıza gibi zahiri ön plâna alan ve bir mezhep sistemi içine girmeyen bir çizgi izlediğini gözlemler." [51]

S.Yıldırım tenkidini derinleştirerek,hadisler konusunda takib ettiği yöntemi şöyle açıklar:" Müfessirimiz, hadislerin İslâm dinindeki yerini ve dinin ikinci ana kaynağı olduğunu kabul etmekle beraber, bazan şahsî tercihlerine dayanarak ilgili hadîslere yer vermez. Meselâ Felak ve Nas sûrelerinin tefsirinde müfessirlerce yer verilen sihir rivâyetine, yani Hz. Peygamber'in (a.s.m.) sihre maruz kalıp bu sûreleri okumakla onun tesirinden kurtulduğuna dair hadîse, keza Fatiha sûresindeki hakkındaki "Onlar Yahudiler'dir" ve dâllin hakkındaki "Hıristiyanlar'dır" hadîsine hiç temas etmez.
Kur'ân Mesajı yazarının bir özelliği de, terim değeri olan alışılmış kelimeleri kullanma yerine, onları yeniden tanımlamayı tercih etmesidir. Meselâ, kâfirler: "hakikati inkâr eden herkes" , zâlimler: "zulüm yapmaya şartlanmış olanlar" , fasıklar: "yoldan çıkmış olanlar" , müttakiler: "Allah'a karşı sorumluluklarının bilincinde olanlar" , zekât: "arındırıcı malî yükümlülük" şeklinde çevrilir. Bu usûlü bilerek ve bir yenilik olması gayesiyle uyguladığı aşikârdır."

Yahudilerin Cumartesi gününü ihlalden dolayı;-Maymun olun- [52]âyetini mecazi olarak ele almıştır.

Cinler konusunda varlıklarını kabul etmez.

Aklı ön plana çıkarıp,anlaşılmayan veya anlayamadığı noktaları tevil eder.

Ayın ikiye yarılışını,[53] bir kıyamet hadisesi olarak,ileride vuku bulacağını söyler.

Cehenneminde ebedi olmadığı yorumunu yapar.

Tesettür,Zina haddi,hırsızlıkla ilgili konularda aynı hataya düşüp,âyetleri kopuk değerlendirip,eksiz gözlemde bulunur.

Esed mealinde zikredilen olumsuzluklar sadece bunlarla kalmaz,ayrıca;

-Hz.İsa'nın göğe kaldırılmasını şaşkınlık olarak niteler. [54]

-Neshi reddeder. [55]

-Âyetleri Kitab-ı Mukaddese dayandırarak tefsir eder.[56]

-Kurtuluşun kaynağını islâma göre değil,farklı dinlerede dayandırarak zikreder.Peygambere inanma şartını kaldırır. [57]

Güzel olan müteşabihatlarda hataya düşmeyişi hususunda ise,kanaatı olarak ifade edilir. [58]

Mekke'de bulunan Rabıtat-ül Alemil İslâmî'nin sipariş etmiş olduğu bu meal,görülen yanlışlıklar üzerine,uygun olmadığı yönünde bir rapor verilmiştir.Ve yüz bin adet basılmışken,tekrar hamur haline getirilmiştir.

Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından da tenkidi yapılmıştır. [59]

Anlaşılan o ki;geçmişi göz önünde bulundurup yeni izahlar getirmekten öte,kendisiyle başlanacak,kendisine aid bir anlayış tarzı ortaya koymaktadır.

Anlaşılıyor ki Esed;Tefsirini doğulu müslümanlara göre değil,batılı eski dindaşlarına göre,onları memnun edecek ve onların kabul edecekleri yöntemleri takib ederek yazılmış bir eserdir.

Birazda İbrahim peygamberin putperestlere karşı secdeye kapanmalarını teklif ettiğinde onlarında,bir kere secdeye kapanmakla ne olacak deyip eğilmeleri ve İbrahim peygamberinde;-Ya Rabbi,yatırması benden,hidayet senden-demesi sonucunda,başlarını kaldırırken hidayet üzerine kalkmalarını hatırlatmaktadır.Ancak o İbrahim peygamber olup,bu Esed'dir..gerek soyca,gerek makamca...

Kendisi:" Kendim de Yahudi kökenli olmama rağmen, Siyonizme karşı başından beri güçlü bir muhalefet beslemişimdir içimde."[60]

Tefsirini şöyle tanımlar:" "İslam'ın ana kaynağı olan kitabı doğru, sade, anlaşılır ve günün insanına, daha doğrusu Batı'lı insana, hitap eden bir uslupda yazmak, böylece onlara ön yargılarını terkettirecek doğru İslam'ı tanıtmaktır".

Esed meali konusunda;"Özetle o, Kur'an'a "akılcı" yaklaşmamıştır, "akıllı" yaklaşmıştır. Akli yorumlarının bazısında isabet edememiştir."[61]

Akıl bağlı olduğundan her zaman ölçü değildir.Eğer öyle olmuş olsaydı şunun da geçerli kabul edilmesi gerekirdi:

Mantıkla hareket etmeye çalışan Garody;inkâr etmese de,namazı 5 vakit değil de,ihtiyaç içerisinde 20 kere kılınması,orucu belli bir zamana hasretmemeye,el kesmeyi artık elektronik cihazlarla hırsızlık yapıldığından dolayı uygulamamak,Mirasta erkeğe değil,kadına iki pay vermeyi önerir.Helal ve haramların nisbi olup,bölgelere göre değişebileceğini savunur.Nitekim içkinin israf halinde haram olduğunu ifade eder.Ve kendisininde hanif olduğunu böylece ne hristiyan,ne yahud,ne de müslüman...

Esed mealinde terim ve kavramlara farklı anlamlar takmaktadır.İslama teslim olan gibi.

Esed meali ilk olarak 1996'da Türkçeye tercüme edilmiştir.Bir çok kimse tam tasvib etmediği halde,tam tenkide de cesaret bulamamış,ilk tenkid edenin kendisi olmasını istememiştir.Yapılan iyi bir çalışmayı tenkidde bir hassasiyet gösterilmiş,engellenmemiştir. Ancak tenkidden sonra tenkidler birbirini takib etmiştir."[62]

Esedin meal tefsirinde şüphe uyandıran bir nokta da;onun yahudi asıllı ve o dinin eğitimi üzerine yetişmiş olmasıdır.

S.Hocaoğlu yazdığı 7 makale ile genişçe tahlil etmiş,sonuç olarak eksikleri olsa da olumlu bulmuştur.Zira bu çevirinin çevirisidir,durumunu da göz önünde bulundurmuştur.[63]

YAŞAR NURİ ÖZTÜRK : Onun hakkında çok şey söylenmiştir.İşte onlardan bir kaçı:

M.Şevket Eygi,gerek Y.N.Öztürk gerekse Zekeriya Beyaz hakkında şunları söyler:

“Dr.Moon,Öztürk,Baykal

YENİ bir din mi dersiniz,tarikat mı dersiniz,işte bunun kurucusu Dr.Moon’un geçen yaz belli başlı Amerikan gazetelerine büyük ilanlar verdiğini daha önce yazmıştım.Önemine binaen konuyla ilgili olduğu için bu ilanların içeriğini kısaca özetliyorum.Dr.Moon şöyle diyordu:

Büyük bir toplantı yapıldı.Hz.İsa,Hz.Muhammed,Buda,Konfiçyüs,Martin Lüther geldiler.Hz.İsa beni ahirzaman mehdisi olarak ilan etti.Toplantıya Allah katılmadı,mektup gönderdi...”İki gazete ilanı basmadı,ötekiler yayınladı...

Dr. Moon Karun kadar zengin bir adam,doların mülti-milyarları ile oynuyor. Üniversiteleri var,gazeteleri var,televizyon istasyonları var,dünya çapında teşkilatı var.İşte bu zat Türkiye’ye de kanca atmış bulunuyor.Meşhur,mâruf,mâlum,mâhut Prof.Dr.Yaşar Nuri Öztürk New York’ta Dr.Moon üniversitesinde iki yıl hocalık yapmış,ders okutmuş.Kendisi aynı zamanda bu yeni dinin kutsal metinler “Editorialboard”üyesi.Sık sık toplantılarına katılmış,Moon’cularla sıkı fıkı,içli dışlı olmuş.Bir İslâm ilâhiyatı profesörünün böyle nev-zuhur bir dinle ne alâkası olabilir.Oluyor işte.Yaşar Nuri Öztürk enteresan,cür’etkâr iddialara sahiptir.Bir ara kendisini”Çıplak uyarıcı”ilan etmişti.Çıplak uyarıcı Kur’an-ı Kerim-de geçen Arapça “Nezirun mubîn”in Türkçe karşılığıdır.Kur’an bu sıfatı sadece Resûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem için kullanıyor,başka bir insan için kullanmıyor.Peki Peygambere ait böyle bir sıfatı Öztürk kendisi için nasıl kullanıyor?Kullanır...O bir ilâhiyat profesörüdür,hem bu memlekette bu gibi işler için geniş bir inanç ve fikir hürriyeti vardır.

06-04-2002 tarihli Milliyet gazetesinde”İlâhiyatçılara Moon Çengeli”başlığı ile bir haber çıkmıştı.(Ömer Erbil imzasıyla)Bu haberden şu satırları naklediyorum:

“Ankara Sheraton Hotel’de bilimsel toplantı bahanesiyle Marmara Üniversitesi Dekanı Prof.Dr.Zekeriya Beyaz’ı tuzağa düşüren Moon tarikatı,ilâhiyatçılara çok daha önceden çengel atmış.Sakarya Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dekanı Prof Mehmet Erkal,İ.Ü.İlâhiyat Fakültesi Dekanı Prof.Yaşar Öztürk’ün....tarikatın yurtdışındaki toplantılarına katıldığı belirlendi.”

Haberin alt kısmında katılan profesörlere sormuşlar.Prof.Dr.Mehmet Erkal”Roma’da bir toplantıya katıldım,kandırıldım”diyerek hatasını itiraf etmiş,tebrik ediyoruz.

Haftalık Aydınlık gazetesinde (26-11-2002) bu konu ile ilgili şu bilgiler var:

"Öztürk ANKA Ajansı'na Moon tarikatıyla ilişkisinin 1987'de Amerika'dan döndükten sonra bittiğini söylüyor ama 1988'de Bursa'da Sidre Yayınları'ndan çıkan "Tasavvufun Ruhu ve Tarikatlar" adlı kitabında,Uluslararası Ortadoğu Birliği'nin danışman kurulu üyesi olduğunu yazıyor!

ANKA Ajansı'nın Öztürk'e sorusu şöyle:"Halen tarikatın ayın organı Dünya Kutsal Metinleri'ndeki isminizden editör olarak söz ediliyor,bunu açıklar mısınız?

Öztürk,bu soruya şu yanıtı veriyor:"Editör deyimi yanlış.Danışman veya hazırlayıcılardan biri olduğumuzun söylenmesi gerekirdi."

Türkiye ne garip bir ülke...Ehl-i sünnet mensubu bir ilâhiyatçı Nakşilik tarikatına veya Risale-i Nur cemaatına girerse suç oluyorda,Dr.Moon tarikatına veya dinine girerse suç olmuyor!

Yaşar Nuri Öztürk İslâm hükümlerinin ana kaynaklarından olan Sünnet'i ve icmâ-i ümmeti devre dışı bırakarak kendi kafasına göre,Kur'an müslümanlığı diye yeni bir sistem geliştirmek istiyor.Peki,onun tek kaynak olarak kabul ettiği Kur'an Dr.Moon dini için,Dr.Moon'unAmerikan gazetelerine verdiği ilandaki iddialar için ne diyor?.."

Bununla beraber,Türkiye'de Dr.Moon dini ile ilişki kuranlar sadece bazı ilahiyatçılar değil,aynı zamanda CHP genel Başkanı Deniz Baykal,Dinler arası diyalog perdesi altında çeşitli din ve cemaat üyelerinin de ilişkide olduğunu genişçe anlatır.

Moon:CIA tarafından desteklenmektedir. [64]

Dönme olan Muhammed Yahya ABD-li olup,Y.N.Öztürk-ün yüksek lisans öğrencisi oluşu,bu öğrencininde -moon olup-,özellikle Öztürkle ilgilenmesi ibretâmizdir.[65]

Y.N.Öztürk'ün hocası olan Karadeniz bölge vaizi Mustafa Cansız,ezan okunurken,kahvede tavla oynamasından dolayı tenkid edilmiştir.

Bir asrın sonu..aydınların son sözü;Yanıldık,Yandık,Aldandık,Aldatıldık, Sahiblenmedik,Kavgalı olduk,İtibarlılara itibar etmedik,Ubur ettik...

Tesettürü inkâr eden İslam Gerçeği isimli kitabın yazarlarından birisidir. Sol bir partiye üye olup, siyasete atılan Yaşar Nuri Öztürk, "Kur'anda İslam" kitabında diyor ki:

1- Ebrehe'nin ordusunu helak eden siccin taşları, veba mikroplarıdır, (s. 45)

2- Mi'raç ruhani bir olaydır, (s. 58)

3- Ayın ikiye ayrılma mucizesi, fiili değildir. Resulullah, böyle görüntü meydana getirdi, (s. 90)

4- Kur'anda kadere iman diye bir şey yoktur, (s. 93,95)

5- Davud Peygamber günah işlemiştir. Peygamberler günahtan beri değildir, (s. 101)

6- Kur'anı anlamadan okumak hatim sayılmaz, (s. 102)

7- Yolculukta bakımsız mescitlerde namaz kılmamalı, namazları cem etmelidir, (s. 104)

8- Cennette Allah görülmeyecektir. (s. 108)

9- Hazret-i Peygamber, ümmî değildi. (s. 110,334)

10- Cihazdan dinlemekle hatim olur. (s. 117)

11- Ölüler için Kur'an okunmaz, (s. 118-317)

12- Camilerdeki Muhammed v.s.nin ismi yazılı tablolar tevhid inancına ters düşer, (s. 120)

13- Resulullah, tek bir hadisin bile yazılmasına izin vermemiştir, (s. 127)

14- Hazret-i İbrahimin babası putperest idi. (s. 55)

15- Kur'anın hiçbir âyeti nesh edilmemiştir, (s. 157)

16- İslamiyette tenasüh (reenkarnasyon) vardır, (s. 161,249,257,283,312,320)

17- Kur'ana abdestsiz, gusülsüz el sürülür ve okunur, (s. 162,163,288)

18- Hazret-i Musa, günah işlemiştir. Bir kıbtiyi öldürmüştür, (s. 165)

19- Namazda her millet kendi lisanı ile okuyabilir (s. 295)

20- Allaha ve ahirete inanan ve barışa yönelik hizmetler sergileyen herkes, ister yahudi, ister hıristiyan olsun cennete girecektir, (s. 367,493,511)

21- Namaz kılarken kıbleye yönelme şartı yoktur. (s. 580)

22- Mezhebi dörtte sınırlamak, İslama yapılabilecek en büyük kötülüktür, (s. 399)

23- Oruç kefareti diye bir şey yoktur, (s. 415)

24- Dinden dönen, mürted olan öldürülmez. (s. 424)

25- Müslüman kadın, kitap ehli kâfirlerle evlenebilir, (s. 425)

26- Kadın hayz halinde, namaz kılar, oruç tutar, Kur'an okur, tavaf eder. (s. 429)

27- Şahitlikte iki kadının bir erkeğe eşitliği yanlıştır, (s. 453,452)

28- Kadınlara da cuma namazı farzdır. Cuma namazı iki rekattır, diğerleri bidattır. (s. 515)

29- Eskiden, köle kadınlardan ayırt edilmesi için, hür kadınlar örtünürdü.

Bugün için böyle bir şeye ihtiyaç olmadığı için, kadınların örtünmesi farz değildir. (s. 529 , 615)”(Mezhebsizlik hakkında bilgi.2)[66] [67]

Yazar her şeyi bilen ansiklöpedist bir edayla konulara yaklaşıyor. Bir çok temel ve geniş kapsamlı konularda onlara vakıfmış edasıyla sorgular ve kritik yapar tarzda

konuşuyor.Her konuya vakıf olamadığı için çelişkiler yakasını bırakmıyor.”

Yaşar Nuri,Kur’an-ı yüceltmek adına,Hz.Muhammede yetki vermeyip verilen yetkiyi elinden alınca,rahatlıkla yorumda bulunmakta,genel inanış ve uygulamalara aykırı düşmektedir.Şöyle ki:” “Hadislerin Peygambere ait olması bir ihtimaldir. Ama sadece bir ihtimaldir. Hadislerin hiç birine Kuran’da olmayan bir hükmü koydurtamayız. Ancak onları dinde hüküm olmayacak alanlarda kullanabiliriz. Dinde hükme gelince o yalnız Allah’ındır. Peygambere bile dinde hüküm koyma yetkisi verilmemiştir. “ve bunu da şirk saymıştır.Acaba kendisi hiç kaynak ve delil olarak kullanmıyor mu yoksa?Tıpkı Cuma namazının emri ile uygulamadaki farklılığı dolayısıyla reddetmesi ,sünnet namazı önemsememesi gibi.Bu durumda islamın bir çok mufassal hükmünün ve uygulamasının rahatlıkla yanlışlılığına gidilecektir.İbadet konularında ve genel muamelatta eğer kuran tafsilatıyla açıklamış olsaydı bir kitap değil en az yirmi kitab olması gerekecekti.Sünnet ve hadisler Kur’anın hem tefsiri,hem uygulamalarıdır.

HADİS konusunda Bediüzzaman Hazretleri özetle şöyle der:

“Kur'an-ı Hakîm'in ve Kur'anın müfessir-i hakikîsi olan hadîsin bir kısım yüksek ve ulvî hakaikına çıkmak için teslim ve inkıyadı noksan olan kalblere yardım edecek basamaklar...”[68]

Evvela hadise Teslim ve İnkiyad gerekmektedir.

“Kıyamet alâmetlerinden ve âhirzaman vukuatından ve bazı a'malin fazilet ve sevablarından bahseden ehadîs-i şerife güzelce anlaşılmadığından, akıllarına güvenen bir kısım ehl-i ilim onların bir kısmına zaîf veya mevzu demişler. İmanı zaîf ve enaniyeti kavî bir kısım da, inkâra kadar gitmişler.”[69]

İyi anlaşılmalı ve hemen inkârına gidilmemelidir.

“Ehadîs-i Şerife râvilerinin bazı kavilleri veyahut istinbat ettikleri manaları, metn-i hadîsten telakki ediliyordu. Halbuki insan hatadan hâlî olmadığı için, hilaf-ı vaki' bazı istinbatları veya kavilleri hadîs zannedilerek za'fına hükmedilmiş.”[70]

Râvinin sözüyle karıştırılmamalıdır.

“Bazı ehl-i keşif ve ehl-i velayet olan muhaddisîn-i muhaddesûn ilhamlarıyla gelen bazı maânî, hadîs telakki edilmiş. Halbuki ilham-ı evliya -bazı arızalarla- hata olabilir. İşte bu neviden bir

kısım hilaf-ı hakikat çıkabilir.”[71]

Ehli keşfin ilhamıyla iltibas edilmemelidir.

Sevr ve Hut gibi teşbihler Hakikat telakki edilmemelidir.[72]

Zira tüm itirazlar;İnsafsızlık,Dikkatsizlik,İmanın zaafiyeti,felsefenin kavi,bencil,münekkidlikden kaynaklanmakla beraber,bir kusur varsa bizlere aittir.[73]

“Hadîs, maden-i hayat ve mülhim-i hakikattır.”[74]

“Hadîs Der Âyete: Sana Yetişmek Muhal!

Hadîs ile âyeti müvazene edersen, bilbedahe görürsün beşerin en beligi, vahyin de mübelliği, o dahi baliğ olmaz.”[75]

En muteber hadis kitabları ve alimlerince musaddak olan 19.Mektub hakkında da :” Şu risalede çok ehadîs-i şerife nakletmişim. Yanımda kütüb-ü hadîsiye bulunmuyor. Yazdığım hadîslerin lafzında yanlışım varsa; ya tashih edilsin veyahud "hadîs-i bilmana"dır denilsin. Çünki kavl-i racih odur ki: "Nakl-i hadîs-i bilmana caizdir." Yani: Hadîsin yalnız manasını alıp, lafzını kendi zikreder. Madem öyledir; lafzında yanlışım varsa, hadîs-i bilmana nazarıyla bakılsın.”[76]

Bir kısım hadisler:” "Vahy-i sarihî"dir ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm onda sırf bir tercümandır, mübelliğdir, müdahalesi yoktur. Kur'an ve bazı ehadîs-i kudsiye gibi...”[77]

Bir kısım hadiste:” bütün tafsilâtına, vahy-i mahz noktasıyla bakılmaz. Beşeriyetin muktezası olan efkâr ve muamelâtında, risaletin ulvî âsârı aranılmaz. Madem bazı hâdiseler mücmel olarak mutlak bir surette ona vahyen gelir, o da kendi ferasetiyle ve tearüf-ü umumî cihetiyle tasvir eder. Şu tasvirdeki müteşabihata ve müşkilâta bazan tefsir lâzım geliyor, hattâ tabir lâzım geliyor.”[78]

“Evet muhaddisînin muhakkikîninden "El-Hâfız" tabir ettikleri zâtlar, lâakal yüzbin hadîsi hıfzına almış binler muhakkik muhaddisler, hem elli sene sabah namazını işa abdestiyle kılan müttaki muhaddisler ve başta Buharî ve Müslim olarak Kütüb-ü Sitte-i Hadîsiye sahibleri olan ilm-i hadîs dâhîleri, allâmeleri tashih ve kabul ettikleri haber-i vâhid, tevatür kat'iyyetinden geri kalmaz. Evet fenn-i hadîsin muhakkikleri, nekkadları o derece hadîs ile hususiyet peyda etmişler ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın tarz-ı ifadesine ve üslûb-u âlîsine ve suret-i ifadesine ünsiyet edip meleke kesbetmişler ki; yüz hadîs içinde bir mevzu'u görse, "Mevzu'dur" der. "Bu, hadîs olmaz ve Peygamber'in sözü değildir" der, reddeder. Sarraf gibi hadîsin cevherini tanır, başka sözü ona iltibas edemez. Yalnız İbn-i Cevzî gibi bazı muhakkikler tenkidde ifrat edip, bazı ehadîs-i sahihaya da mevzu' demişler. Fakat her mevzu' şey'in manası yanlıştır demek değildir; belki "Bu söz hadîs değildir" demektir.”[79]

Hadislerin An’aneli olarak gelmesi,hadisleri kuvvetlendirmektedir.

“Sual. An’aneli senedin fâidesi nedir ki;lüzumsuz yerdemâlum bir vâkıada:”an filân,an

filân”derler?

Elcevab: Faideleri çoktur. Ezcümle, bir faidesi şudur: An'ane ile gösteriliyor ki, an'anede dâhil olan mevsuk ve hüccetli ve sadık ehl-i hadîsin bir nevi icmaını irae eder ve o senedde dâhil olan ehl-i tahkikin bir nevi ittifakını gösterir. Güya o senedde, o an'anede dâhil olan herbir imam, herbir allâme; hadîsin hükmünü imza ediyor, sıhhatine dair mührünü basıyor.”[80]

Kur’an-dan sonra gayet dikkatle hadislerin muhafazasına çalışılmıştır.

“Sahâbeler,Kur’anın ve âyetlerin hıfzından sonra en ziyade,Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm’ın ef’al ve akvâlinin muhafazasına,bâhusus ahkâma ve mu’cizata dâir ahvaline bütün kuvvetleriyle çalıştıklarını ve sıhhatlerine pek çok dikkat ettiklerini, Tarih ve Siyer şehadet ediyor. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a ait en küçük bir hareketi, bir sîreti, bir hali ihmal etmemişler. Ve etmediklerini ve kaydettiklerini, kütüb-ü ehadîsiye şehadet ediyor. Hem Asr-ı Saadette, mu'cizatı ve medar-ı ahkâm ehadîsi, kitabetle çoklar kaydedip yazdılar. Hususan Abadile-i Seb'a, kitabetle kaydettiler. Hususan Tercüman-ül Kur'an olan Abdullah İbn-i Abbas ve Abdullah İbn-i Amr İbn-il Âs, bahusus otuz-kırk sene sonra, Tâbiînin binler muhakkikleri, ehadîsi ve mu'cizatı yazı ile kaydettiler. Daha ondan sonra, başta dört imam-ı müçtehid ve binler muhakkik muhaddisler naklettiler; yazı ile muhafaza ettiler. Daha Hicretten ikiyüz sene sonra başta Buharî, Müslim, Kütüb-ü Sitte-i Makbule vazife-i hıfzı omuzlarına aldılar. İbn-i Cevzî gibi şiddetli binler münekkidler çıkıp; bazı mülhidlerin veya fikirsiz veya hıfızsız veya nâdânların karıştırdıkları mevzu ehadîsi tefrik ettiler, gösterdiler. Sonra ehl-i keşfin tasdikiyle; yetmiş defa Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm temessül edip, yakaza halinde onun sohbetiyle müşerref olan Celaleddin-i Süyutî gibi allâmeler ve muhakkikler, ehadîs-i sahihanın elmaslarını, sair sözlerden ve mevzuattan tefrik ettiler. İşte bahsedeceğimiz hâdiseler, mu'cizeler böyle elden ele -kuvvetli, emin, müteaddid ve çok, belki hadsiz ellerden- sağlam olarak bize gelmiş.”[81]

Hadisler,Cevâmi’ul Kelim-dir.[82] Külli irşad vazifesinde bulunmaktadır.

Hem herşey malumatımıza dahil değildir.[83]

-Ehli Kitabla ilgili olan hususlarda;

“Şüphesiz iman edenler; yani yahudilerden, hıristiyanlardan ve sâbiîlerden Allah'a ve ahiret gününe hakkıyla inanıp sâlih amel işleyenler için Rableri katında mükâfatlar vardır. Onlar için herhangi bir korku yoktur. Onlar üzüntü çekmeyeceklerdir.”[84]

“İman edenler ile yahudiler, sâbiîler ve hıristiyanlardan Allah'a ve ahiret gününe (gerçekten) inanıp iyi amel işleyenler üzerine asla korku yoktur; onlar üzülecek de değillerdir.”[85]

“Ehl-i kitaptan öyleleri var ki, Allah'a, hem size indirilene, hem de kendilerine indirilene tam bir samimiyetle ve Allah'a boyun eğerek iman ederler. Allah'ın âyetlerini az bir paraya satmazlar. İşte onlar için Rableri katında ecirleri vardır. Şüphesiz Allah, hesabı çabuk olandır.”[86]

“(Resulüm!) İşte sana (önceki kitapları tasdik eden) bu kitabı indirdik. Onun için, kendilerine kitap verdiklerimiz ona iman ediyorlar. Şunlardan da ona iman eden nice kimseler vardır.

Ayetlerimizi ancak kâfirler bile bile inkâr eder.”[87]

Kur’an-da ehli kitabla ilgili olarak umumi hükümde bulunulmamaktadır.Hep hususi olarak içlerinde beyinsiz,alaya alan ve inkar edenler diye tahsis edilmez,bazılar diye zikredilmiştir.Hükümler mutlak değil mukayyed,umumi değil hususidir.

“Kuran’ın Çağdaş Tefsiri” isimli tefsir kitabının müellifi Sayın Süleyman Ateş ve “Kuran’daki İslam” kitabı ve diğer eserleri ile Sayın Yaşar Nuri Öztürk, Kitap ehlinden Allah’a, ahirete inanan ve salih amel yapan kimseler cennetliktir diyorlar.

Bu arada şunu belirtmekte fayda görüyorum. Sayın Y. N. Öztürk’ün bu konuda bir yaklaşımı yok, iki yaklaşımı var. Biz kendi kitapları üzerinde yaptığımız bir çalışmada daha önce gördük ki, sayın Öztürk bu konuda çelişki içinde;Bu konudaki detaylı bilgi için o çalışmaya bakmanızı rica ederken, burada kısaca bilgi vermek istiyorum.

Yazar yukarıdaki ayetler mefhumundan yola çıkarak önce şöyle diyor.

“Kuran bu beyanıyla bir genelleme yaparak hristiyan patentli herkesi cennetlik ilan etmiyor. Söylenen şudur: Hristiyanlar içinde vicdan ve imanı yüksek gerçeğe saygılı ve sonuç olarak da Son Resul’ün tebligatını Allah’tan bir vahiy olarak benimseyecek kişiler olacaktır. Bu kişiler isim olarak dinlerini değiştirmeseler de Allah’ın sevgili kulları, tevhit ehlidirler. Ama Hiristiyanların büyük çoğunluğu sapmıştır.”[88]

-Prof.Süleyman Ateş Turan Dursun’un ehliyetsizce ve bilgisizce sadece kuru kuruya tenkidden öteye gitmeyen “Din Bu” adlı eserine deliller getirerek “Gerçek Din Bu” adlı iki ciltlik bir eser vermiştir.Bu bir reddiyedir.Ancak Kendisinin bu eserinin ikinci cildini incelediğimizde gördük ki;buna da bir reddiye yazmak gerekmektedir.

Mesela. Kamer 2. âyetindeki Ayın ikiye yarılması olayının olmadığını iddia edip,bunun mazi kipiyle değil,ileride kıyamet kopunca olacağını,kendisince yorumlayıp delillendirir.

Ancak birkaç sayfa önceki uzunca yazısında da mucizenin gerçekliğini anlatırken,buna o nazarla bakıp değerlendirmemektedir.Bir tezad görülmektedir.[89] Hakikatı olan mucizenin,ayın yarılmasında da neden bir haikatı olmasın.Miraç ondan geri mi?Parmaklarından suyun akması,az bir yemekle ve su ile koca bir ordunun ihtiyacının giderilmesi ne kadar geridir?

Ayrıca Bakara.65-66.âyette geçen;”Aşağılık maymun olun,dedik.”ifadesini,bundan kasdedilenin,Yahudilerin kendi vatanlarını terk ederken,geriye dönerek hüzün ve perişanlıklarından kinaye olarak söylenmiş olduğu yorumunu tekellüflü bir tevil olarak yorumlamaktadır.[90]

S.Ateş,her şeyi ölçü olarak kendi mantığına atutturmaya çalışır.Mantığına uymayanı ise ya tevil ya da reddeder.Bununla da dini korumayı amaçladığını ifade eder.

Oysa kendisi de şu şiiri almıştır;

İdrak-i maâli bu küçük akla gerekmez.

Zira bu terazi o kadar sıkleti çekmez.

Akıl nakilde ve cumhurda bir makes bulursa ehemmiyet kesbeder.Ferdi,şahsi ,hissi yorumlar bir delil kabul edilmezler.

-Dann-Avcının birinin hiç avcılıkla konuşulmayan bir mecliste artık dayanamayarak sessizlik ânında bunu ganimet bilerek,-Dann- diye bağırarak dikkatleri üzerine çeker ve başlar anlatmaya;Ben,bir zamanlar avda iken...

Bediüzzaman hazretleri Münazarat isimli eserinin 33. sayfasında kendine sorulan bir soruya şöyle cevap veriyor:

S- Bir kısım Jön Türk der: "Demeyiniz Hristiyanlara hey kâfir. Zira ehl-i kitabdırlar." Neden kâfir olana kâfir demiyeceğiz?

Kör adama, hey kör demediğiniz gibi... Çünki eziyettir. Eziyetten nehiy var:

Saniyen: Kâfirin iki manası vardır: Birisi ve en mütebadiri, dinsiz ve münkir-i Sani' demektir. Şu mana ile, ehl-i kitaba ıtlak etmeğe hakkımız yoktur. İkincisi: Peygamberimizi ve İslâmiyeti münkir demektir. Şu mana ile onlara ıtlak etmek hakkımızdır. Onlar dahi razıdırlar. Lâkin örfen evvelki mananın tebadüründen, bir kelime-i tahkir ve eziyet olmuştur. Hem de daire-i itikadı, daire-i muamelata karıştırmağa mecburiyet yoktur. Kabildir, o kısım Jön Türklerin muradı bu olsun.”

Çünki;” Ehl-i kitabdan bir haremin olsa elbette seveceksin.

Bu asırda kendine güvenen Ehli kitabın en fazla Kur’an-a karşı bîgane kaldığı ve muhtaç olduğu halde kulağını kapadığı görülmektedir.[91]

Mekke’de birinci safta müşrikler olduğundan daha ziyade imana dair âyetler işlenirken;” Amma Medine sure ve âyetlerde, birinci safta muhatab ve muarızları ise, Allah'ı tasdik eden Yahudi ve Nasara gibi ehl-i kitab olduğundan mukteza-yı belâgat ve irşad ve mutabık-ı makam ve halin lüzumundan sade ve vazıh ve tafsilli bir üslûb ile ehl-i kitaba karşı dinin yüksek usûlünü ve imanın rükünlerini değil, belki medar-ı ihtilaf olan şeriatta ve ahkâmda ve teferruatın ve küllî kanunların menşe'leri ve sebebleri olan cüz'iyatın beyanı lâzım geldiğinden o Medine sure ve âyetlerde ekseriyetçe tafsil ve izah ve sade üslûbla beyanat içinde Kur'ana mahsus emsalsiz bir tarz-ı beyanla birden o cüz'î teferruat hâdisesi içinde yüksek kuvvetli bir fezleke, bir hâtime, bir hüccet ve o cüz'î hâdise-i şer'iyeyi küllîleştiren ve imtisalini iman-ı Billah ile temin eden bir cümle-i tevhidiyeyi ve imaniyeyi ve uhreviyeyi zikreder.”[92]

Kur’an ehli kitabı imana davet etmekle geçerli olan gerekçesini de takdim eder:

“Ey ehl-i kitab! İslâmiyeti kabul etmekte size bir meşakkat yoktur. Size ağır gelmesin! Zira size bütün bütün dininizi terketmenizi emretmiyor. Ancak itikadatınızı ikmal ve yanınızda bulunan esasat-ı diniye üzerine bina ediniz; diye teklifte bulunuyor. Zira Kur'an, bütün kütüb-ü sâlifenin

güzelliklerini ve eski şeriatlarının kavaid-i esasiyelerini cem' etmiş olduğundan, usûlde muaddil ve mükemmildir. Yani ta'dil ve tekmil edicidir. Yalnız, zaman ve mekânın tegayyür etmesi tesiriyle tahavvül ve tebeddüle maruz olan füruat kısmında müessistir. Bunda aklî ve mantıkî olmayan bir cihet yoktur. Evet mevasim-i erbaada giyecek, yiyecek ve sair ilâçların tebeddülüne lüzum ve ihtiyaç hasıl olduğu gibi, bir şahsın yaşayış devrelerinde, talim ve terbiye keyfiyeti tebeddül eder. Kezalik hikmet ve maslahatın iktizası üzerine, ömr-ü beşerin mertebelerine göre ahkâm-ı fer'iyede tebeddül vardır. Çünki fer'î hükümlerden biri, bir zamanda maslahat iken, diğer bir zamana göre mazarrat olur. Veya bir ilâç, bir şahsa deva iken, şahs-ı âhere dâ' olur. Bu sırdandır ki, Kur'an fer'î hükümlerden bir kısmını nesh etmiştir. Yani vakitleri bitti, nöbet başka hükümlere geldi, diye hükmetmiştir.”[93]

İman etmemeleri veya kulak vermemeleri halinde;” bazı ehl-i kitab'ın iman ettikleri âhiret hakikî bir âhiret olmadığına.... ehl-i kitabın iddia ettikleri iman, yakînden hâlî olduğundan, onların imanı, iman olmadığına işaret... ehl-i kitabdan olup Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a iman etmeyenlere bir ta'riz olmak”tadır[94].

İslâmın dışındakiler ise ‘Muzahrefat’ [95] olarak değerlendirilmektedir.

Bugün kendileri dahi ikrar etmektedirler ki;” bütün bu nakîsalar, Hristiyanların ellerindeki muharref kitab-ı mukaddeste mebzuliyetle vardır..” [96]

Kur’an her ne kadar ehli kitabı müşriklerle eş değerde tutmamış,kesdiklerinin yenilebileceğini,onların kızlarıyla evlenebilineceğini ancak kız verilemiyeceğini ifade etmişse de,bu onların iman etme,dine yakınlılıkta inkarcı müşriklerden bir adım önde olduklarını,diğer hususlarda da bir ruhsat,müsaade ve cevazla beraber efdal ve takvaya daha yakın olmadığını da belirtmiştir.

Bu hakikatlarla beraber,bu zamanın dehşeti konusunda Bediüzzaman;

“Ehl-i fetretin putperestliğinin daha feci' bir surete giren suretperestliğinin...”[97] ” Âdeta fetret devri denmeğe seza olan bu zamanda...”[98]

“Şiddet-i şefkat ve rikkatten, bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber manevî ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyeden bîçarelere gelen felâketler, helâketler, sefaletler, açlıklar şiddetle rikkatime dokundu. Birden ihtar edildi ki: Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki, o musibet ona nisbeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semaviye, masumlar hakkında bir nevi şehadet hükmüne geçiyor.

Üç-dört aydır ki, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiç bir haberim yokken Avrupa'da Rusya'daki çoluk çocuğa acıyarak tahattur ettim. O manevî ihtarın beyan ettiği taksimat, bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyle ki:

O musibet-i semaviyeden ve beşerin zalim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar eğer onbeş yaşına kadar olanlar ise, ne dinde olursa olsun şehid hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük mükâfat-ı maneviyeleri, o musibeti hiçe indirir.

Onbeşinden yukarı olanlar, eğer masum ve mazlum ise, mükâfatı büyüktür; belki onu Cehennem'den kurtarır. Çünki âhirzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammedî'ye (A.S.M.) bir lâkaydlık perdesi gelmiş ve madem âhirzamanda Hazret-i İsa'nın (A.S.) din-i hakikîsi hükmedecek, İslâmiyetle omuz omuza gelecek. Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hazret-i İsa'ya (A.S.) mensub Hristiyanların mazlumları çektikleri felâketler, onlar hakkında bir nevi şehadet denilebilir. Hususan ihtiyarlar ve musibetzedeler, fakir ve zaîfler, müstebid büyük zalimlerin cebr ü şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet, onlar hakkında medeniyetin sefahetinden ve küfranından ve felsefenin dalaletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikattan haber aldım. Cenab-ı Erhamürrâhimîn'e hadsiz şükrettim. Ve o elîm elem-i şefkatten teselli buldum.

Eğer o felâketi gören zalimler ise ve beşerin perişaniyetini ihzar eden gaddarlar ve kendi menfaati için insan âlemine ateş veren hodgâm, alçak insî şeytanlar ise, tam müstehak ve tam adalet-i Rabbaniyedir.

Eğer o felâketi çekenler, mazlumların imdadına koşanlar ve istirahat-ı beşeriye için ve esasat-ı diniyeyi ve mukaddesat-ı semaviyeyi ve hukuk-u insaniyeyi muhafaza için mücadele edenler ise, elbette o fedakârlığın manevî ve uhrevî neticesi o kadar büyüktür ki; o musibeti onlar hakkında medar-ı şeref yapar, sevdirir.”[99] sırrınca fetret asrını hatırlattığını,Nitekim Filistinde mazlum ehli imanı kurtarmak için bir hristiyanın kendini feda edip buldozerin altında ezilmesi düşünmeye değer,ibretli bir haldir.

“Ehl-i fetret, ehl-i necattırlar. Bil'ittifak, teferruattaki hatiatlarından muahazeleri yoktur. İmam-ı Şafiî ve İmam-ı Eş'arîce; küfre de girse, usûl-i imanîde bulunmazsa, yine ehl-i necattır. Çünki teklif-i İlahî irsal ile olur ve irsal dahi, ıttıla' ile teklif takarrur eder. Madem gaflet ve mürur-u zaman, enbiya-i salifenin dinlerini setretmiş; o ehl-i fetret zamanına hüccet olamaz. İtaat etse sevab görür, etmezse azab görmez. Çünki mahfî kaldığı için hüccet olamaz.”[100]

Ehli kitabı tamamen dışlayıp dışta bırakarak geçmişteki düşmanlıkları sürdürmek iman ve islamiyet ve islami ve kurani siyaset cihetinde hiçbir şey kazandırmaz.Onları itmek değil,çekmek daha müsbet harekettir.Bu onlar hakkında verilen hükümden sapmak ve vaz geçmek anlamına değildir.Müsbet zeminde,müsbet davayı anlatmayı sağlamak içindir.Sağlam ve kıymetli değerlere sarılan değil,çürük değersizliklere sarılanlar korksun.Peygamberimiz müşriklerle yapılan Hudeybiye anlaşmasında,onların itirazı üzerine Süheyl-e yazdırdığı besmeleyi,Rahman-ı, Bismikallahümmeyi kaldırtmış,yerine Muhammed bin Abdillah yazdırtmıştır.Şu sözü de söylemekten vaz geçmemiştir. "Vallahi siz beni tekzib etseniz de ben kesinlikle Allah'ın Resûlüyüm. Bununla beraber, Muhammed İbnu Abdillah yaz!" O sene ziyarete izin verilmemesi kabul edilmekle kalınmamış,yapılan teklifte: "Senin dinine de girse, bizden hiç bir erkeğin sana gelmemesi, gelirse iâde etmen şartıyla." Şartı kabul edilmiştir.Öyle ki;” Müşriklerin elinde esir bulunan Ebu Cendel İbnu Süheyl İbni Amr zincirleri arasında “gelmekte olduğu halde...Mekkeden kaçan mümin kadınlar için ise; "Ey İman edenler, (kendi ifadelerince) mü'mine kadınlar muhacir olarak geldikleri zaman onları imtihan edin. Allah onların imanlarını iyi bilendir ya, fakat siz de mü'mine kadınlar olduklarına kail olursanız onları kafirlere geri vermeyin. Bunlar onlara helal değildir. Onlar da bunlara helal olmazlar. (Kafir zevcelerinin bu kadınlara) sarfettikleri (mehri) onlara (kafirlere) verin. sizin onları nikâhla almanızda, mehirlerini verdiğiniz takdirde, üzerinize bir günah yoktur..."[101].

Zahiren kılınçlar kınına girmiş,Kur'anın ise beliğ kılıncı kınından çıkmış,bir çok insanın islamiyete girişine ilk adımlar atılmış oluyordu.Bu bir taviz değil,kazanılacak galibiyetin teminatıdır.Mesele tebliğ ise,o ortamın tesisi de önemlidir. Efendimizin ifadesiyle,sulh,hayırdır.Yani hayır sulhdadır.Sulh ile hayır elde edilir,hayra ulaşılır.

Düstur;destur demektir.Herşeyde destur,düsturdur.Destur ile izin almak,bir işe başlamak güzel bir düsturdur.

Başlı başına aklın ortaya koyacağı düsturlar dar ve küçük olup,aciz kalır.[102]

Müsbet hareket ve Düsturları esas almak konusunda Bediüzzaman şöyle izahda bulunur:" Amma hikmet-i felsefe ise, hayat-ı içtimaiyede nokta-i istinadı, "kuvvet" kabul eder. Hedefi, "menfaat" bilir. Düstur-u hayatı, "cidal" tanır."[103]

"Düstur-u cidalin şe'ni, çarpışmaktır."[104]

"hikmet-i Kur'aniye ise,... Hayatta düstur-u cidal yerine, "düstur-u teavün"ü esas tutar.... Düstur-u teavünün şe'ni, birbirinin imdadına yetişmektir."[105]

"Kur'an-ı Hakîm'de çok hâdisat-ı cüz'iye vardır ki, herbirisinin arkasında bir düstur-u küllî saklanmış..."[106]

"Evet Kur'anın düsturları, kanunları, ezelden geldiğinden ebede gidecektir. Medeniyetin kanunları gibi ihtiyar olup ölüme mahkûm değildir."[107]

Kur'an ve İslamiyet umuma ve külli düsturları cemeden bir düsturlar mecmuasıdır.Bu konuda:" Din ülemasının düsturlarını kendine ölçü ittihaz etmek..."[108] gerektir.Dinini ve sünnetin düsturlarını beğenmemek ise,bid'attır.[109]

Ve bu konuda;" mü'minin tahassüngâhı: Muhakkikîn-i asfiyanın düsturlarıyla hududları taayyün eden hakaik-i imaniye ve muhkemat-ı Kur'aniyedir."[110]

Bütün sapık ideolojilerde kendi düsturlarıyla,kendi mensublarını tutmaktadırlar.[111] Tıpkı Rahmanın Düsturları ile,Şeytanın düsturları gibi.[112]

Bazı düsturlarda vardır ki;Umumi olup erkesi bağlarken,bazısı da Hususi olup kişiyi bağlar.

Alem bu düstur üzerine hareket etmektedir." Herbir şey, nizam-ı âlemi teşkil eden düsturlara ve müvazene-i mevcudatı idame eden kanunlara tatbik-i hareket etmekle, o Alîm-i Kadîr'e şehadet eder."[113]

Bu hakikatı ikrar ve ifade eden,eskinin aşırı koministlerinden olup islamı seçmekle çağı seçtiğini ifade eden R.Garoudy şöyle diyor:" İslâm, çağları arkasında sürükleyen bir dindir. Diğer dinler ise, çağların arkasında sürüklendi. Yâni, İslâm dışındaki bütün dinler zamana uyduruldu. Reforma tâbi tutuldu. Mukaddes kitaplar zamana göre tahrif edildi. Kur'an-ı kerim ise, indirildiği günden beri hep zamana hükm etti. O, zamanı değil, zaman onu izledi. Zaman yaşlandıkca o

gençleşti. Bu, çağlar üstü bir olaydır.”[114]

-” Şimdi Haremeyn-i Şerifeyn'e hükmeden Vehhabîler ve meşhur, dehşetli dâhîlerden İbn-üt Teymiye ve İbn-ül Kayyim-i Cevzî'nin pek acib ve cazibedar eserleri İstanbul'da çoktan beri hocaların eline geçmesiyle, hususan evliyalar aleyhinde ve bir derece bid'alara müsaadekâr meşreblerini kendilerine perde yapmak isteyen, bid'alara bulaşmış bir kısım hocalar, sizin muhabbet-i Âl-i Beyt'ten gelen ve şimdi izharı lâzım olmayan içtihadınızı vesile ederek hem sana, hem Nur şakirdlerine darbe vurabilirler. Madem zemmetmemek ve tekfir etmemekte bir emr-i şer'î yok, fakat zemde ve tekfirde hükm-ü şer'î var. Zemm ve tekfir, eğer haksız olsa, büyük zararı var; eğer haklı ise, hiç hayır ve sevab yok. Çünki tekfire ve zemme müstehak hadsizdir. Fakat zemmetmemek, tekfir etmemekte hiçbir hükm-ü şer'î yok, hiç zararı da yok. İşte bu hakikat içindir ki; ehl-i hakikat, başta Eimme-i Erbaa ve Ehl-i Beyt'in Eimme-i İsna Aşer olarak Ehl-i Sünnet, mezkûr hakikata müstenid olan kanun-u kudsiyeyi kendilerine rehber edip, İslâmlar içinde o eski zaman fitnelerinden medar-ı bahs ve münakaşa etmeyi caiz görmemişler; menfaatsiz, zararı var demişler.”[115]

Mehmet ÖZÇELİK

28-06-2003

[1] Sözler.341.

[2] Muhakemat.64.

[3] Muhakemat.53.

[4] Muhakemat.18-22.

[5] Muhakemat.9.

[6] Lem’alar.90-91,94,Şualar.263,712,Muhakemat.59,S.T.Gaybi.95.

[7] Münazarat.89.

[8] Mikdam radıyallahu anh. Ebû Dâvud.

[9] Ebû Saîd radıyallahu anh. Buhârî.

[10] Ebû Hureyre radıyallahu anh. Tirmizî.

[11] Ebû Hureyre radıyallahu anh. Buhârî.

[12] Ebû Hureyre radıyallahu anh. Ahmed.

[13] Saad radıyallahu anh. Müslim.

[14] Enes radıyallahu anh. Tirmizî.

[15] Âl- İmran.45,47,59,Meryem.17-23,Enbiya.91,Mü'minun.50.

[16] Nisa.163,171,Maide.75,En'am.85,Hadid.27.

[17] Nisa.171-172.

[18] Âl-i İmran33-35.

[19] Âl-i İmran.48-49.

[20] Âl-i İmran.48,Maide.46,Hadid.27.

[21] Âl-i İmran.52-53,Maide.111-112,Saf.14.

[22] Âl-i İmran.54-55,Nisa.156-159,Maide.110,

[23] Âl-i İmran.54-55,Nisa.157-158.

[24] Zuhruf.61.Nisa.159.

[25] Nisa.171.

[26] Nisa.159, Buhari-Müslim-Tirmizi.

[27] 26.Mektub.4.Mebhas.cihadname.hamimsayfasi.

[28] Tefsir-i Kurtubi- Nisa suresi- ayet 171,bak.Fütuh-uş Şam, Cild-2, Sahife-25.

[29] Fütuh-uş Şam, Cild-2, Sahife-25.

[30] Mektubat.6.

[31] Mektubat.57,Şualar.587.

[32] Mektubat.433.

[33] Âl-i İmran.49,Sözler.255,368.

[34] Sözler.334,564.

[35] Sözler.643,Lemalar.24.

[36] Mektubat.6.

[37] Mektubat.57,Şualar.579.

[38] Mektubat.163.

[39] Mektubat.171.

[40] Mektubat.435.

[41] Mektubat.437.

[42] Mektubat.441.

[43] Şualar.593.

[44] Barla lahikası.155.

[45] Lemalar.151.Haşiye.1.

[46] Emirdağ Lahikası.1/159-160.

[47] Emirdağ Lahikası.2/244.

[48] Sikke-i Tasdik-i Gaybi.9.

[49] Herkese lazım olan iman,kitabından-Hristiyanlık dini.

[50] Herkese lazım olan iman.kitabı.

[51] (Prof.S.Yıldırım. Muhammed Esed'in Kur'an Mesajı adlı Tefsiri hakkında.)

[52] (Bakara.65 ve A'raf.166,Mâide.60)

[53] (Kamer.1)

[54] (Nisa.157)

[55] (Bakara.106)

[56] (Bakara.67,73,Tevrat.Tesniye.XX1,1-9)

[57] (Âl-i İmran.184,Bakara.62,112-113)

[58] (Bak.Milli Gazete.E.Sifil.16,18.Ocak.2003)

[59] (Bak.Milli Gazete.M.Şevket Eygi.29-1-2003)

[60] Muhammed ESED'in Siyonist Lider Weizmann ile Diyoloğu.

[61] S.Hocaoğlu.Yeni Şafak. 7-3-2003.

[62] Bak.S.Hocaoğlu.Yeni şafak.24,28-Şubat,4,7,10-Mart-2003.

[63] Agg.14.3.2003.

[64]Bak.Memleket benim değil.Necmi Naz..sh.123-150.

[65] Age.137-138.

[66] “Modern İslam Düşüncesi Üzerine Bir Yazarın (Yaşar Nuri Öztürk) “Kritiği(adlı kitapta)“Bir Yazarın değerlendirmesi.

[67] Milli gazete.1-2-2003.

[68] Sözler.163.

[69] Sözler.341,345,347,494.

[70] Sözler.342,344.

[71] Sözler.342.

[72] Sözler.342,350,Mektubat.351,Lem’alar.90-91,94,Şualar.354,358,400-401,416,419-421.

[73] Sözler.349,754.

[74] Mektubat.473.

[75] Sözler.732,Mektubat.479,İ.İ’caz.66.

[76] Mektubat.88,279.

[77] Mektubat.93.

[78] Mektubat.93.

[79] Mektubat.94-95,101.

[80] Mektubat.95.

[81] Mektubat.113,110,118-120,132.

[82] S.T.Gaybi.137,Muhakemat.19-22,64,H.Şamiye.48,Münazarat.21,S.T.İşarat,13,90.

[83] Mektubat.141.

[84] Bakara.62.

[85] Mâide.69.

[86] Âl-i İmran.199.

[87] Ankebut.47.

[88] Kuran'ın Temel Kavramları 396.

[89] Bak.age.sh.32-38.

[90] Bak.age.42-46.

[91] Bak.Sözler.407.

[92] Sözler.455,Şualar.247.

[93] İ.İ'caz.50,47,49.

[94] İ.İ'caz.58-59,62.

[95] Muhakemat.19.

[96] İ.İ'caz.216. John Davenport.

[97] Barla.291.

[98] Barla.375.

[99] Kastamonu Lahikası.111-2.Tarihçe-i Hayat.297,738.

[100] Mektubat.385.

[101] Mümtehine 10.

[102] Sözler.95.

[103] Sözler.132.

[104] Sözler.133.

[105] Sözler.133.

[106] Sözler.246,247,401,187.

[107] Sözler.408.

[108] Mektubat.448.

[109] Lem'alar.53.

[110] Lem'alar.75.

[111] Lem'alar.170.

[112] Sikke-i Tasdik-i Gaybi.193.

[113] Mesnevi-i Nuriye.164.

[114] Koministlik ve Koministlerde din düşmanlığı...kitabından..

[115] Emirdağ Lahikası.1/205.